

Sygn. akt I ACa 899/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska
Sędziowie:	SSA Zbigniew Ducki SSA Marek Boniecki (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko Wspólnocie (...)o numerach od(...)na osiedlu im. W. A. M. w K.

o ustalenie nieistnienia uchwały

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 25 lutego 2016 r. sygn. akt I C 1575/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Marek Boniecki SSA Barbara Górczanowska SSA Zbigniew Ducki

Sygn. akt I ACa 899/16

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 12 października 2016 r.

Powód P. K. wniósł o ustalenie nieistnienia w całości uchwały nr (...)

z dnia 2 marca 2009 r. Wspólnoty (...)położonych na osiedlu im. W. A. M. w K. w sprawie ustalenia wysokości zaliczek na pokrycie kosztów zarządu nieruchomości wspólnej za rok 2009 r.

Pozwana Wspólnota wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając brak istnienia po stronie powoda interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., albowiem: zaskarżona uchwała reguluje kwestię zobowiązań członków wobec Wspólnoty,

zatem interes prawny nie może wynikać z art. 17 ustawy o własności lokali; ustalenie nieistnienia uchwały nie będzie miało dla sytuacji prawnej powoda żadnego znaczenia, albowiem uprzednie stawki były wyższe; powodowi przysługuje inna droga prawna umożliwiająca ustalenie istnienia bądź nieistnienia sporej uchwały - kwestia ta badana jest przesłankowo w innej sprawie

z powództwa pozwanej przeciwko powodowi o zapłatę. Podniesiono również, że kwestia istnienia uchwały nr (...) została już prawomocnie przesądzona w sprawie z powództwa Wspólnoty przeciwko innemu dłużnikowi, a nadto powód przez kilka lat nie kwestionował jej istnienia.

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód jest i był w dniu podjęcia spornej uchwały członkiem pozwanej wspólnoty mieszkaniowej. W dniu 19 lipca 2013 r. pozwana wniosła do Sądu Rejonowego dla K. przeciwko powodowi pozew o zapłatę kwoty 3.255,80 zł, a po rozszerzeniu żądania pozwu – kwoty 3.688,16 zł. Sprawa zarejestrowana pod sygnaturą akt I C 1003/14/K jest w toku. Jako podstawa żądania dochodzonej kwoty została wskazana zaległość powoda wobec pozwanej z tytułu nieuiszczonych zaliczek na koszty zarządu nieruchomością wspólną, których wysokość wynika z uchwały nr (...) W dniu 2 marca 2009 r. odbyło się zebranie Wspólnoty (...) połączonych na osiedlu im. W. A. M. w K. (dalej: Wspólnoty), podczas którego odbyło się między innymi głosowanie nad uchwałą nr (...) Wspólnota przeprowadziła w okresie od 2 marca 2009 r. do 4 maja 2009 r. głosowanie w trybie indywidualnego zbierania głosów, które obejmowało również głosowanie nad uchwałą nr (...) w sprawie ustalenia wysokości zaliczek na rok 2009. W wyniku głosowania Wspólnota przyjęła, że za uchwałą nr (...) oddano 57,96% głosów, przeciwko uchwale 0,56%, a 0,44 % było głosów wstrzymujących się, wobec czego pozwana uznała, że uchwała została podjęta.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za nieuzasadnione. W ocenie Sądu pierwszej instancji powodowi nie przysługiwał interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w ustaleniu nieistnienia umowy. Pomiedzy stronami toczy się inne postępowanie z powództwa Wspólnoty, w którym domaga się zasądzenie od powoda określonych kwot tytułem zaliczek na poczet kosztów zarządu nieruchomością wspólną, a wysokość żądanej kwoty wywodzi z uchwały nr (...) Kwestionując zasadność powództwa w tamtym postępowaniu i powołując się nie na istnienie uchwały nr (...) powód może osiągnąć w pełni ochronę swych praw na tej drodze.

Wyrok powyższy zaskarżył w całości apelacją powód, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a nadto uzupełnienie postępowania dowodowego.

Apelujący zarzucił naruszenie: 1) przepisów prawa materialnego w postaci art. 189 k.p.c. w zw. z art. 25 ustawy o własności lokali, polegające na błędnej ich wykładni, zgodnie z którą członkowi wspólnoty mieszkaniowej chcącemu wyjaśnić niepewność prawną dotyczącą istnienia bądź nieistnienia określonej uchwały nie przysługuje interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, gdyż kwestia ta może zostać przesądzona w ramach postępowań sądowych o świadczenie, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia powyższej normy prowadzi do wniosku, że interes prawny w wytoczeniu takiego powództwa przysługuje każdemu członkowi wspólnoty z samego faktu przynależności do tej jednostki;

2) naruszenie przepisów postępowania, tj.: a) art. 227 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodów zawnioskowanych przez powoda, a mających na celu wykazanie okoliczności istotnych z punktu widzenia przedmiotu niniejszego postępowania, świadczących o tym, że zaskarżona uchwała nie uzyskała wymaganej przepisami ustawy o własności lokali większości głosów, a tym samym jest tzw. „uchwałą nieistniejącą”; b) art. 386 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy, przejawiające się tym, że Sąd I instancji ograniczył swoje rozważania do analizy kwestii legitymacji czynnej powoda do wytoczenia powództwa

w niniejszej sprawie, a świadomie odstąpił od rozstrzygnięcia zagadnienia istnienia zaskarżonej uchwały.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniosł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Okręgowy prawidłowo, z poszanowaniem reguł wyrażonych w przepisie art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co sprawiło, że Sąd Apelacyjny przyjął go za własny.

Najdalej idący zarzut apelacji dotyczący nierozpoznania istoty sprawy okazał się nietrafiony. Przede wszystkim zauważyć należy, iż prawidłowo Sąd pierwszej instancji na wstępie rozstrzygnął kwestię istnienia interesu prawnego po stronie powoda. Brak tej przesłanki bowiem, w świetle przepisu art. 189 k.p.c. prowadzić musi do oddalenia powództwa bez potrzeby badania innych okoliczności sprawy. W tej sytuacji rozstrzygnięcie o skuteczności wniesionego środka odwoławczego wiązać musiało się z wyjaśnieniem, czy pogląd Sądu Okręgowego o braku interesu prawnego po stronie powodowej w ustaleniu nieistnienia uchwał pozwanej wspólnoty był słuszny.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w rozpoznawanej sprawie nie doszło do obrazy art. 189 k.p.c. Powód swojego interesu prawnego upatrywał w trzech okolicznościach: odpowiedzialności za zobowiązania wspólnoty swoim majątkiem na podst. art. 17 ustawy

z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (t. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1892, dalej: u.w.l.), toczącym się przeciwko niemu z powództwa Wspólnoty procesie o zapłatę oraz samym fakcie bycia członkiem Wspólnoty. Odnośnie do pierwszej z nich zauważyć należy, iż art. 17 u.w.l. dotyczy wyłącznie zobowiązań wspólnoty mieszkaniowej i jej członków względem osób trzecich, a nie tych wynikających z faktu członkostwa we wspólnocie, do których zastosowanie znajdują przepisy art. 12-15 u.w.l. Po wtóre, jak wynika

z niezaprzeczonej przez powoda, a nadto znajdującej odzwierciedlenie w przedłożonym przez pozwanego wyciągu z aktu notarialnego z dnia 18 grudnia 2006 r., Rep. A(...)(k. 56-61) okoliczności, stawki na pokrycie kosztów zarządu nieruchomości zostały w spornej uchwale obniżone. Po trzecie wreszcie, interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. nie może być utożsamiany z interesem ekonomicznym strony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2001 r., I CKN 425/00).

Sąd drugiej instancji w pełni podziela pogląd wyrażony w przywoływanym przez skarżącego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2015 r. wydanym w sprawie I CSK 773/14 (OSNC 2016/9/104). Niemniej zwrócić należy uwagę na dwie kwestie. W ww. orzeczeniu Sąd Najwyższy, wbrew przekonaniu powoda, nie stwierdził, że sam fakt członkostwa we wspólnocie w każdym przypadku, niezależnie od okoliczności sprawy, przesądza o istnieniu interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia uchwały wspólnoty, o czym świadczy już sama teza wyroku („może uzasadniać”). Ponadto pamiętać trzeba, że interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. nie ma charakteru statycznego, tzn. raz nabyty, utrzymuje się niezależnie od okoliczności. Innymi słowy, podmiot, który posiada interes prawny, może go utracić bądź to z uwagi na zmianę okoliczności, bądź to zaistnienie przesłanki „wyłączającej” ten interes. Właśnie druga ze wskazywanych sytuacji zachodzi

w rozpoznawanej sprawie. Zarówno w judykaturze, jak i doktrynie nie budzi żadnych wątpliwości pogląd, zgodnie z którym interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie

w drodze innego środka. Powództwo przewidziane w art. 189 k.p.c. powinno stanowić jedyny i niezbędny środek prawny ochrony praw powoda. Oznacza to brak interesu prawnego wówczas, gdy może on w sprawie np. o świadczenie uzyskać wystarczającą ochronę swoich praw (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11, OSNC 2012/7-8/101). W sprawie niespornym było, że między tymi samymi stronami przed Sądem Rejonowym dla K. toczy się pod sygn. akt I C 1003/14/K proces o zapłatę z powództwa Wspólnoty przeciwko P. K.. Podstawę faktyczną żądania stanowi uchwała nr (...). Co więcej, jak wynika z niezaprzeczonych twierdzeń strony pozwanej podniesionych na rozprawie apelacyjnej w ww. sprawie, Wspólnota dochodzi wszystkich niezaspokojonych roszczeń przysługujących jej w stosunku do powoda wynikających z uchwały (...) W tej sytuacji nie może budzić żadnych wątpliwości to, że w ww. sprawie o zapłatę w pełni chronione są prawa P. K. związane z realizacją spornej uchwały. Oczywistym jest przy tym, że w pierwszej kolejności badaniu będzie podlegać fakt istnienia uchwały rodzącej obowiązek zapłaty. Nie

przekonują przy tym twierdzenia powoda, jakoby sprawa o zapłatę niekoniecznie musiałaby definitywnie zakończyć spór, a to wobec możliwości cofnięcia pozwu. Po pierwsze, na czynność taką pozwany musiałby wyrazić zgodę, o ile Wspólnota nie zrzekłaby się roszczenia, co w sposób oczywisty likwidowałoby spór. Po wtóre, jak podniesiono już wyżej, interes prawny

w rozumieniu art. 189 k.p.c. ma charakter dynamiczny, uzależniony od okoliczności aktualnych na datę wyrokowania. W przypadku zatem formalnego zakończenia sprawy o zapłatę, interes ten po stronie powoda powstałby na nowo. Podobnie odnieść należy się do kwestii dochodzenia w sprawie I C 1003/14/K jedynie części roszczeń wynikających ze spornej uchwały. Merytoryczne rozstrzygnięcie takiego sporu powodowałoby bowiem, że przesłanka rozstrzygnięcia, tzn. istnienie uchwały nr(...) nabrałaby charakteru wiążącego w rozumieniu art. 365 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2016 r., V CSK 603/15). Oznacza to, że w ewentualnej kolejnej sprawie o zapłatę wywodzonej z uchwały nr (...)sąd byłby związany ustaleniem ze sprawy I C 1003/14/K co do istnienia uchwały.

W konkluzji powyższych rozważań dojść należało do przekonania, że Sąd Okręgowy uznając, iż powodowi nie przysługuje interes prawny w żądaniu ustalenia nieistnienia uchwały nr (...)nie naruszył art. 189 k.p.c. W konsekwencji nie mogły okazać się skuteczne także zarzuty oparte na przepisach art. 386 §4 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. Odnośnie do drugiego z wymienionych, ubocznie zauważyć trzeba, że bezzasadne pominięcie wniosków dowodowych strony nie może stanowić uchybienia powoływanemu przepisowi,

a jedynie art. 217 §2 lub 3 k.p.c. Niezależnie od tego, wobec braku spełnienia przesłanki interesu prawnego, badanie okoliczności podjęcia uchwały było zbędne. Podnieść należy również, że podana w pozwie podstawa faktyczna żądania nie dawała podstaw do uwzględnienia powództwa, nawet przy wykazaniu interesu prawnego. Powód nie wskazał bowiem na żadne konkretne okoliczności mogące świadczyć o nieistnieniu uchwały. Nie wyjaśniono przede wszystkim, które z pełnomocnictw były rzekomo nieprawidłowe i na czym nieprawidłowość ta miała polegać, z czego powód wywodzi brak wymaganej większości, na czym polegały rzekome nieprawidłowości w zbieraniu głosów. Nie może być bowiem tak, że dopiero dowody, o które strona wnioskuje, pozwolą na sprecyzowanie podstawy faktycznej żądania.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną. Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku dowodowego strony powodowej, uznając okoliczności, które miały zostać wykazane powoływanymi orzeczeniami za nieistotne dla rozstrzygnięcia.

Za podstawę orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego, które po stronie pozwanej ograniczyły się do wynagrodzenia adwokata przyjęto art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. oraz §8 ust. 1 pkt 1 w zw. z §20 i w zw. z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804)

SSA Marek Boniecki SSA Barbara Górczanowska SSA Zbigniew Ducki